

ни от миграциите (поклонения, използването на грегорианския календар за важните празници, някои ритуали и др.). Това обяснява особено преданост на някои от циганските групи към Дева Мария, както и заемките на много свещенодействия и ритуали, придобили реална социална значимост.

Религиозните заемки не се използват абстрактно. Те са напълно интегрирани в едно практическо цяло, независимо от давността на тяхното възприемане. Нещо повече, *сакралното е поставено във всекидневието, което непрекъснато се съотнася, повече или по-малко експлицитно, със сакралното*. Между религията и другите социални и културни характеристики не съществува отчетлива граница. Тя се преживява дълбоко в специфичното единство на целия комплекс. Посредством опозициите, за които вече стана дума — *чисто/нечисто, добро/лошо и Циганин/Гадже*, повечето от религиозните вярвания и ритуали участват в регулирането на социалната практика и в изработването на нормативни системи. Заемките в религията отразяват религиозните вярвания на макрообществото, а техният начин на преживяване — екзистенциалните проблеми на циганската група. Почитането на не-цигански богове и светци се вписва в контекста на отношението на Циганите и Чергарите към околното население. По този начин зависимостта от не-Циганите е двойко подчертана. Този факт е забелязан в Италия, важи и за останалите страни: „Винаги *гадже* са онези, които най-общо казано, и помагат, и наказват; в това отношение, пантеона на Ромите отразява достатъчно точно реалната обстановка сред тях“.

Забраните и съответните ритуали за пречистване, вдигащи забраните, са най-многобройни около раждането и смъртта. Кръщенето като един от елементите, определящи съдбата на детето, е най-важното свещенодействие. От фундаментално значение е на срещата около починалия да присъстват всички роднини, пристигащи понякога от огромно разстояние, както и колкото се може повече от роднините, намиращи се в този момент из региона. По принцип, посещението на болен, на умиращ или на починал представлява разширено събрание на семейно-родовата група, което заздравява единството, а промяната на мястото на живеене, изгарянето или разпродажбата на имуществото, принадлежало на починалия, за някои групи е съставна част на необходимостта от пречистване. Духът, чрез който починалия продължава да присъствува сред живите е вездесъщ и от съществено значение е той да не бъде обезпокояван.

За външния наблюдател, поклоненията са най-видимата стра-